

YORUMUM

İLHAN EVLİYAOĞLU
(Kültür ve Turizm E. Bakanı)

Ekonomimiz 2007 Yılı İçin Kötü Sinyaller

Onümüzdeki aylarda içeride ve dışarıda karşılaşılabilecek olaylar, 2007 yılı için, ülkemiz ekonomisinin, pek parlak geçmeyeceğini gösteriyor.

Cumhurbaşkanlığı seçimi, daha sonra yapılacak genel seçimler, Türkiye ekonomisini çok etkileyecektir. Hele genel seçimlerde uygulanacak bir populist seçim ekonomisi bütün dengeleri alt/üst edecektir. Gerçi Başbakan ve Devlet Bakanı her ne kadar, seçim ekonomisi uygulanmayacak diyorlarsa da; o zaman, neden elektrik zammı devamlı geciktiriliyor. Kamuda geçici işçi sıfatında çalışan 200 bin kişiyi kadrolu yapmak neyin nesi...

Türkiye istatistik kurumunun açıkladığı enflasyon rakamları kimseyi tatmin etmiyor. Hele yıllık enflasyon için alınan mal ve maddelerin seçimi gülünç bulunuyor. (TUİK) Yıllık enflasyonu, iki rakamlı hanenin altında tutma gayreti gözlerden kaçmıyor. Aralık ayı enflasyonu % 9.85. Gerçekte yıllık enflasyon hızı iki rakamlı haneyi çoktan geçti. Bono ve mevduat faizleri % 21'leri buldu.

Diğer taraftan, AKP'li belediyelerin harcamaları şimdiden kontrol edilmiyor. Hızla artan belediye harcamaları, seçimleri de daha da artacak, bu paralar, seçimlerde hızlı bir oy artışına dönüştürülebilir. Ne de olsa, belediyelerin sınırsız borçlanmaları, hazinenin yıllardan beri garantisi altında AKP hükümeti göreve başladığı zaman, devletin iç ve dış borçları, 178 milyar \$'a, bugün bu rakam, 400 milyar \$'a yaklaştı. Türkiye'nin, yıllık GSMH tutarının 380 milyar \$ olduğu dikkate alınır, bu borçların vahameti çok daha iyi anlaşılacaktır. IMF genel bütçeyi bir dereceye kadar frenleme etkisi düşünülse bile, belediye harcamalarında IMF'nin böyle bir etki ve yetkisi bulunmuyor. Bu durum belediyeleri, devletin garantisizle hudutsuz bir şekilde borç batağına götürebiliyor.

Hızlı borç artışı, devletimiz yanında, halkımıza da yansımış, hane halkının, yıllık faiz ödeme oranı gelirlerinin % 14'üne ulaşmıştır. Bu durum, ekono-

mimizde durgunluğa yol açmaktadır. Halkın harcama ve ödeme gücü azalmıştır.

TC. Merkez Bankası verilerine göre, kredi kartı borcunu ödemeyenlerin adedi, 2002 yılında 32.900 iken bu rakamlar 2003'de 36.845'e,

2004'de 49611, 2005'de 159.800 ve Eylül 2006 itibarıyla de 182.076'ya ulaşmış bulunmaktadır. Tasarruf yapma imkanı bulunmayan, özellikle orta ve dar gelirli halkımızın oranı gittikçe artmış bu da perakende ticarete durgunluğa yol açmıştır.

2006 yılında, büyüme hızının beklenenin çok altında kalması, ekonomide kısmi bir yavaşlamanın başladığını gösteriyor. Büyümenin düşüyor olmasına rağmen, cari açığın yükselmesi, Türkiye ekonomisi için en istenmeyen durum 2006 yılı sonunda, cari açığın, GSM hasılanın % 8'ine ulaşması, (36 milyar \$) endişe verici. Bu cari kalıcı sermaye ile karşılanıyor. Bu kalıcı sermaye ürkemeye başlayıp, çözümlerse, Türk ekonomisi büyük sıkıntılar içinde kalacaktır.

2007 bütçesi, açık yönünden, 1980 sonrasında en iyi bütçesi gibi görünüyor. Bütçe kanununa göre, bütçe açığı milli gelirin yüzde yarısına inecek şekilde programlanmış. Ancak gelirler kısmına baktığımız zaman, 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılı gelirleri içinde de 8 milyar \$'a aşan özelleştirme gelirleri var. Daha kaç yıl özelleştirme gelirleri ile bütçe açıkları karşılanacak. 2007 yılı için elde Enerji Dağıtım ve Halk Bankası var. Gerisi yok gibi.

Velhasıl 2007 yılı ülkemiz ekonomisi bana göre hiç umut verici görünmüyor. İç faktörlere AB / Kıbrıs konusu / Irak ve İran'ın ürkütücü durumu ve her daim gündemde olan ve tekrar artma temayileri gösteren ve yıllık bütçemize 10 milyar \$'a aşan bir ufuk getiren petrol fiyatlarında, eklendiği zaman insan daha da kötümser oluyor.

Türk Lirasının Dolar Karşısındaki Durumu

- Dolar, bugünlerde 1.450 TL civarında birseyir takip etmektedir.

- Türkiye Cumhuriyeti kurulurken (1923) yılında) 1 dolar 1 TL'nin altında (90) kuruş idi.

- Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) (TUİK)nun rakamlarına göre, 80 yılda TL / Dolar karşısında. 1

milyar 250 bin kat değer kaybetti.

- 1930 yılında 1 dolar 130 kuruşa yükseldi. (O tarihlerde başvekil olan İsmet İnönü Türk Lirasının altına göre ayarlanacağını vurguladı.)

- 1946 yılında 1 dolar 280 kuruş oldu.

- 1958 yılında 1 dolar 900 kuruş yani 9 liraya yükseldi.

- 1970 yılında ise 1 dolar 14 lira 85 kuruşa yükseltildi.

- 1979 yılında 1 dolar 35 liraya yükseltildi.

- 1980 yılında (24 Ocak kararları ile) 1 dolar 70 liraya yükseltildi.

1 Ocak 1981 tarihinden itibaren Dolar Kuru günlük olarak belirlenmeye başladı.

- 1983 yılında dolar 250 liraya...

- 1984 - 1987 yılları arasında dolar 1.000 liraya yükseltildi.

- 1991 yılında 1 dolar 10.000 lira...

- 1994 yılında 1 dolar 30.000 lira...

- 1996 yılında 1 dolar 100.000 lira...

- 1999 yılında 1 dolar 500.000 lira...

- 2000 yılında 1 dolar 600.000 lira oldu.

- 2001 yılında dalgalı kura geçilmesiyle 1 dolar 1 milyon sınırı aştı.

- 2003 yılında ise 1 dolar 1.750.000 TL yükseldi.

- 2005 yılında Türk Lirasının 6 sıfır atılırken TL'si dolar karşısında 80 yıl öncesindeki değerine eşitlendi.

Doların Dünyadaki Seyri

Dolar bugün dünyanın neredeyse 4'te 3'ünde kuvvetli bir para birimi. Geçerliliğini her dönem koruyan dolar, son 5 yıldır dünyada değer kaybetmeye devam ediyor. Bunun en belli başlı sebebi Amerikan ekonomisinin son yıllarda gösterdiği seyirdir. Cari bütçe açığı ve cari açık Amerikan ekonomisini sarsıyor. A. Birliği ülkelerin müşterek parası EURO, 5/6 yıl evvel dolar karşısında (1 Euro eşit 0.90 Cent iken) şimdilerde

1 Euro: 1 dolar / 30 Cente kadar yükselmiş bulunuyor.

A. Birleşik Devletleri Merkez Bankasının doların yıllık faizini % 1'lerden % 5'lere kadar yükseltmesine rağmen doların düşüşünü engelle-

memiştir.

Eğer buna Amerikan Bankalarında, birkaç yüz milyar doları aşan döviz rezervi bulunan ve döviz rezervlerinin neredeyse 1 trilyon doları aşan Çin'in Amerikan Bankalarından dolarlarını çözmeye başlaması, doları çok daha güçsüz duruma sokabilecektir.

Çin'le beraber, petrol geliri çok yüksek olan Suudi Arabistan, B. Arap Emirlikleri vb. ülkelerini dolar-dan euroya ve sterline yönelmeleri doların gücünü daha zayıflatacak tır. Türkiye'nin dış borçlarının, dolar ve euroya göre olması ve bunların dağılım şekli ister istemez ekonomimize yon verenlerin üzerinde önemli durmasını gerektirecek hususlardır.